

Agitationsforslag. Men hvis der ved Agitationsforslag skal forstaaes Lovforslag, som man kun forelægger for at kunne komme til at fremføre nogle Bravader, nogen Agitation for en bestemt Sag, uden dermed at forbinde nogen Tanke om at gennemføre Lovforslaget helt eller delvis, er det forkert. Naar man derimod ved Agitationsforslag forstaaer et Lovforslag, som man forelægger for at søge at faa det gennemført helt eller delvis, og hvor man vil være glad ved at naa et Resultat, saa er det foreliggende Lovforslag et Agitationsforslag, og saaledes vil jeg gerne have det opfattet. Agitationsforslag kan man kalde saa at sig ethvert Lovforslag, der har almen Interesse. Vi har ganske vist neutrale Lovforslag. Kontorholdslovforslag sætter ikke Sindene i stærk Bevægelse. Men saa snart der bliver Tale om en lidt mere vidtgaende Lønningslov, kan man i Almindelighed være sikker paa, at der er drevet stærk Agitation for at faa Lønningsloven bragt frem til Forelæggelse her paa Rigsdagen og for at bringe den videre frem. Og en Skolelov eller en Skattelov, en Valglov, en Grundlov, er de, indtil de bliver gjort færdige og endeligt vedtaget, andet end Agitationsforslag? Man agiterer for de i Lovforslaget nedlagte Tanker for at søge dem gennemført.

Dette Lovforslag om Arbejdstid er forelagt mange Gange. Jeg husker ikke Tallet, og det er ogsaa ligegyldigt, for det forandrer ikke noget ved Sagens Beskaffenhed. Lovforslaget bliver lige godt eller lige daarligt for det. Det er ikke Lovforslagets Skyld, at det ikke er blevet bedre modtaget, det er dem, der har behandlet det, som ikke har været tilstrækkelig modtagelige for de i Lovforslaget nedlagte Tanker.

Naar jeg nu skal motivere Kravet om Arbejdstidens Fastsættelse, er det i Grunden ikke min Opgave at motivere Lovforslagets Enkeltheder. Det er i og for sig det mindre væsentlige i denne Forbindelse, thi ved Enkeltheder kan der rorkes, de kan ændres. Dog vil jeg gøre opmærksom paa en Ting. Naar man har sagt, at hvis det Krav, der i Lovforslaget stilles om en Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer, skal opfyldes, vil det fuldstændig ødelægge Landbruget, tyder de forskellige Røster, der har lydt fra Landbrugets Side, ikke paa, at det skulde indebære en saadan stor Fare. For det første gør jeg opmærksom paa, at i selve Lovforslagets § 2 er der taget de Forbehold, Landbruget vistnok kunde kræve som det særlige Er-

hverv; det er, idet der der undtages for Landbrugets Vedkommende „huslige Arbejder samt alle Arbejder, der direkte vedrører Avlingen af Landbrugsprodukter, saasom Pløjning, Saaning, Kreaturrøgt, Hø- og Kornhøst samt Indbjærgning deraf og desuden Hjemkørsel af Tørv og Brænde.“ Da der ogsaa er forskellige andre Undtagelser, kan man meget vel, hvis man vil, komme igennem med Loven, som den er foreslaaet, eller i en noget ændret Form. Men som jeg har nævnt, har Tilbøjeligheden ikke været overvældende stærk hidtil. Da Lovforslaget blev behandlet i 1910—11, fremkom der fra Landboside i Folketinget Udtalelser, der gik i Retning af, at man ikke saa en stor Fare ved et saadant Lovforslags Gennemførelse. Der var en Landborepræsentant, der stod op og sagde, at han ikke frygtede en Revolution i Landbruget i den Anledning. For det første opfattede han det saaledes, hvad der ogsaa er rigtigt, at man med den forkortede Arbejdstid i Regelen vilde faa et mere intensivt Arbejde, faa mere Arbejde gjort i samme Tid, men dernæst gik han, ihvorvel han ikke var en Tilhænger af en saadan Lov, ud fra, at Landbruget i Almindelighed, med de i Lovforslaget foreslaaede Undtagelser, kunde arbejde med en saadan Lov, uden at der derved skete stor Skade.

Det har været et ret vanskeligt Felt at samle Statistik paa, men i de senere Aar er det til Dels lykkedes at faa Oplysninger om Arbejdstiden i de forskellige Erhverv saavel i Industrien som i Landbruget. Der er en Statistik fra 1905, som viser, at for hele Landet — jeg gør opmærksom paa, at de Tal, jeg nævner, er tagne fra Jens Warmings Haandbog i Danmarks Statistik — var i Foraaret og Sommeren Arbejdstiden 10,4 Timer, i Høsten godt 10½ Time og om Vinteren godt 8½. Der bemærkes der, at siden 1897, altsaa i 8 Aar, var der sket en Forkortelse af Arbejdstiden paa Landet med ¾ Time. Men der var den Særegenhed, at paa Øerne var Arbejdstiden gennemsnitlig et Kvarter længere end i Jylland, og i Maribo Amt var den ½ Time længere end paa den øvrige Del af Øerne. Det hænger sammen med den større Koncentrering af Jorden, der finder Sted paa Øerne, ikke mindst i Maribo Amt og navnlig paa Lolland, hvor der er mange store Herregaarde, og hvor de store Jordbesiddere søger at pine det mest mulige Arbejde ud af de Folk, de beskæftiger.

Det kan imidlertid ikke nægtes, at